

Միայնատան, Միայնակեցանց, Միայնանց, Միասնատան, Վաներ, Վաներայք, Վաներներ, Վանորայ, Վանը, Միանձնանց, իսկ անապատ բառը գործածուած է այն վանքերուն համար, որ բաղադրին սակաւ հեռի շնուած են. «Գոյին զուորըն Ըորստակէս բնակեալ յանապատի յիւրում միայնատան»: Մեր Նախնի հայրապետներն պատութեան մէջ նշանակուած և հոչակուած են վանաշինութեամք՝ Ա. Գրիգոր Հուսաւորիչ՝ հայրն հայրենաց, Մեծն Ներսէս Պարթև, Ա. Սահակ, Ա. Մեսրովի և այլք:

Ո. Կ.



ԵԵԶՈՒԱԳԻՑՈՒԱՆ

ՈՒՂՂԱԳՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Ա. ԿԻՒՐԴԻ ԵՐՈՒԱՍԱՂԵՄՄԱՅԻՈՑ

ԿՈՉՈՒՄՆ ՇՆԱՑՅՈՒԹԵԱՆ

(Ծար, տես թգմ. 1922 էջ 45)

ՀԴ.

Էջ 375. տող 8. «Զոր օրինակ որ մկրտին, ի ներքս ի ջուրս մկրտին, և շուրջ զիւրեամբ ջուրըն պատեալ լինին. այնպէս որ ի Հոգւոյն սրբոյ մկրտեցան, կատարեալ մկրտեցան: Աղդ այն որ ի ջուրս անդր իջանեն, շուրջ զիւրեամբ արտաքոյ ջուրըն խողիսջանեն. իսկ Հոգին սուրբ և զներին ոգիսն մկրտէ առանց չիչեցյ»:

Ուզգ. առանց խոփներոյ: Մինչ նիւթական ջուրն «զմարմայ աղան սրբէ, խոխոջելով մարմայ շուրջը, Հոգին սուրբ աներեսյթ և անձայն-առանց խոխոջելու, կը զեղու հոգւոյն շուրջը, կ'ընդմտանէ աստուածային զօրութեամբ մարդու բնութեան մէջ և կը սրբէ կատարեալ մկրտեամբ. այնպէս ինչպէս օրինակ՝ կու տայ սուրբ Հայրն, սև ժանգոտ երկաթը, կրակի

մէջ հրոյ բնութիւն կ'առնու. նիւթականը ժամանակաւոր, իսկ աննիւթն հոգեկանը՝ մշտնջնաւոր, յափտենական:

ՀԵ.

Էջ 378. տող 20. «Սոյնպէս նոյն հոգին սուրբ թէպէտ և կայ միայն և մնայ, որպէս և ինքն. և բազում անգամ ի մարգարէս զօրացաւ, և նոր իմ և զարանչէի հանդէս երկեցոյց: Հասեալ եհաս շնորհս և ի հարսն առաջինս, բայց կատարելապէս ի նոսս. զի անդ լի եղեն չողովով սրբով, այլ աստ կատարելապէս մկրտեցան»:

Ուզգ. կայ և մնայ, որպէս և ինքն... բայց այժմ կատարելապէս ի նոսսա... Հին Աւետի սուրբերն թէպէտ լի եղան Հոգուով սրբով, բայց ոչ կատարելապէս ըստ քրիստոնէից՝ որց յանուն Յիսուսի Քրիստոսի ջորդ մկրտուեցան. կամ թէ Եղիշաննէս մկրտեց Ջրով. այլ Առաքեալը և ըստ նոցուն քրիստոնեայք մկրտեն ի Հոգի և ի հուրբ:

ՀԶ.

Էջ 400. տող 8. «Իսկ արեգակնս այս փոքր ինչ արարած է Աստուծոյ, և ի միում ծագել իւրում զամենայն տիեզերս ջեռուցանէ առ հասարակ. օդքս՝ զոր Աստուած արար, զամենայն արարածըն միանց ամամյն պաշտէն. իսկ Աստուած որ արեգական և օդոց արարիչ է, հեռի ինչ յաշխարհէ է»:

Ուզգ. «Զամենայն արարածըն միանց ամամյն պատէ»: Կամի Ա. Հայրս ասել թէ բոլոր տիեզերը Աստուծոյ ձեռքին մէջն է. եթէ արեց զափեզերց կը լուսաւորէ, օդքս բոլոր երկիրս կը պատէ, Աստուծոյ ստեղծածն է, ծրչափ ևս առաւել ստեղծողի զօրութիւնը կը պարփակէ զհամագոյս:

ՀԵ.

Էջ 407. տող 28. «Եւ գաւազան Ա-

8

հարովնի հատեալն և մեռեալն առանց հուտոյ ջրոյ բխեաց զի թէպէտ ջրարրի վայր էր են»։

Աւզդ. Առանց հողոյ և ջրոյ։ Ամենայն տունկ հողով և ջրով կը բուսնի և կ'աճի։ Յոյն ունի. «...թէպէտ և փակեալ ընդ յարկաւ, սակայն եթէ ջրարրի ևս վայր էր...»։

ՀԸ.

Էջ 408. տող 7. «Եւ անդ՝ զի զլոկ քայնանայապետութիւն ստուգէր նմա, փայտիւն մատակարարէր, և աստ սմին իսկ Ահարովնի զյարութիւն ոչ հաստատեաց։ Եւ մի՛ արտաք քան զրարս բուսոյ ծննդեանն աղ արձան լինէր. արդ մարմինն յաղ փոխէր, և մարմին ի մարմին անդրէն ոչ փոխի»։

Աւզդ. փայտիւն սրանէլիս մատակարարէր... կինն արտաք քան զրարս բուսոյ ևն։ Հոս մի ոչ է մակրայ, այլ ածական անուն. մէկը, որ աղի արձան փոխուցաւ, Դովոսյ կինը, մարմինը ինչո՞ւ զարձեալ մարմին պիտի չփոխուի»։

ՀԹ.

Էջ 415. տող 6. «Արդ անխայեցուք եղբարք ի մարմին մեր, և մի՛ իրրե զօտարուի խառնավարս արացուք»։

Աւզդ. Եւ մի՛ իրրե զօտարի խառնավարս ստացուք?»

Ձ.

Էջ 415. տող 15. «Թէպէտ և վէրըն մեղացն անցանեն, այլ սպիցն թէպէտ և դարման որ առնէ, չանցանեն»։

Աւզդ. յոյնն ունի. «Արատ մեղաց թայի մարմին, թէպէտ և վէրը մարմնոցն անցանեն»։ Ս. Հայրն համեմատութեան կը դնէ մարմնոյ և հոգւոյ առած վէրքերը. մարմնոյ վէրքերը կ'առողջանան, սակայն սպիցը կը մնան միշտ. հոգւոյ վէրքերն

ալ կ'առողջանան, կը մնան սպիցը, սակայն մկրտութեամբ միայն կը ջնջուին այդ սպիցը։ «Յոյնպէս և մեղըն խցեն զոգիսն և զմարմինսն, և կան մնան տեղից սպիցն յամենայնի. բայց միայն չնիյին սպիցն մերաց ի մկրտութենէ աստի աւազանիս ։

ՁԱ.

Էջ 419. տող 8. «Արդ եթէ հասանից ենս ուրեք ի ցաղաք, մի՛ խառն հարցանցեն թէ՛ այս եկեղեցի է. ցանզի և այլ անօրէն հերհափովսայցն զայրս իւրեանց եկեղեցի իշխնն կարդալ. Եւ մի՛ ուր իցէ ինչ դոյզն, զայն եկեղեցի ասիցես»։

Աւզդ. թէ՛ այս եկեղեցի է (հարցականով) ... Եւ մի՛ ուր իցէ ինչ դոյզն մորով, զայն եկեղեցի ասիցես. յոյնն. այլ կաթողիկէ եկեղեցի ասիցես. վասն զի ճշմարիտ եկեղեցին որոշելու համար, Ս. Հարք սահմանեցին՝ կարողիկ կոչել, իսկ հերձուածողներունը՝ ծողով. ածականով մը հանդերձ «ժողով չարաց»։ Ուստի հաւատացեալն տեղ մը հասնելուն պէս, պէտք է հարցնէ «կաթողիկէ» եկեղեցին և շխարուի հերձուածող հերետիկոսներէն, որոնք ստութեամբ և ոչ ճշմարտութեամբ իրենց դոյզն ժողովը եկեղեցի կը կոչէին։

ՁԲ.

Էջ 419. տող 21. «Ջի իրրե առաջինն խոտեցաւ, յերկրորդումն աստ յայսմիկ ի կաթողիկէ եկեղեցիս «Եղ նախ առացեալս, երկրորդ մարգարէս» ևն։

Աւզդ. յոյնն. որպէս ասէ Պաւոս. «Եղ նախ զառաքեալս, երկրորդ զմարգարէս»։

Հ. Գևոր. ՆԱՀԱՊԵՏԱԿԱՆ

ՎԵՐՁ